EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 30.4.2019.
COM(2019) 203 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par to, kā tiek īstenoti Regulas (ES) 2015/2120 noteikumi par piekļuvi atvērtam internetam

1. IEVADS

ES ir noteikusi atvērta interneta principu Regulā (ES) 2015/2120, ko dažkārt dēvē par Telesakaru vienotā tirgus regulu[1] un ko visās dalībvalstīs piemēro kopš 2016. gada 30. aprīļa.

- Regulas 1. un 2. pants nosaka darbības jomu un definīcijas.
- Regulas 3. panta 1. punktā ir noteikts princips, ka interneta piekļuves pakalpojumu tiešajiem lietotājiem ir tiesības piekļūt to izvēlētai informācijai, saturam, lietojumprogrammām un pakalpojumiem un tos izplatīt.
- Regulas 3. panta 2. punkts paredz, ka vienošanās starp interneta piekļuves pakalpojumu sniedzējiem un tiešajiem lietotājiem nedrīkst ierobežot 3. panta 1. punktā noteiktās tiešo lietotāju tiesības.
- Regulas 3. panta 3. punkts aizliedz bloķēšanu, ierobežošanu un diskrimināciju attiecībā uz saturu, lietojumprogrammām un pakalpojumiem, paredzot dažus ierobežotus izņēmumus. Lai optimizētu pārraidīto pakalpojumu kvalitāti, var īstenot datplūsmas pārvaldību, ciktāl tas ir saprātīgi. Minētā punkta trešajā daļā ir noteikti ierobežojoši izņēmumi no pienākuma neiesaistīties datplūsmas pārvaldības pasākumos (un nebloķēt, nepalēnināt, nepārveidot, neierobežot, netraucēt, nepasliktināt vai nediskriminēt konkrētu saturu, lietojumprogrammas vai pakalpojumus), lai atbilstu tiesību aktu prasībām vai arī lai saglabātu tīklu drošību vai novērstu ārkārtas/pagaidu pārblīvi.
- Regulas 3. panta 4. punktā ir noteikts, ka visiem datplūsmas pārvaldības pasākumiem ir jāatbilst nepieciešamības un samērīguma principiem attiecībā uz personas datu apstrādi, kā arī attiecīgajam Savienības regulējumam šajā jomā. Regulas 3. panta 5. punktā ir precizēts, ka pakalpojumus (izņemot interneta piekļuves pakalpojumus), kas ir optimizēti konkrētam saturam, lietojumprogrammām vai pakalpojumiem (dažkārt sauktus par "specializētiem pakalpojumiem"), var piedāvāt noteiktos apstākļos, tostarp, ka tie nekaitē vispārējo interneta piekļuves pakalpojumu kvalitātei.
- Regulas 4. pants nosaka pārredzamības pasākumus.
- Regulas 5. un 6. pants attiecas uz uzraudzību, izpildi un sankcijām.

Regula pilnvaro *BEREC* ciešā sadarbībā ar Komisiju izstrādāt pamatnostādnes par valstu regulatīvo iestāžu pienākumiem pārraudzīt atvērta interneta noteikumus un nodrošināt atbilstību tiem. *BEREC* ir izveidojusi Atvērta interneta ekspertu darba grupu, kura regulāri tiekas un kurā piedalās Komisija. *BEREC* 2016. gada augustā publicēja

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 25. novembra Regula (ES) 2015/2120, ar ko nosaka pasākumus sakarā ar piekļuvi atvērtam internetam un mazumtirdzniecības maksu par regulētiem ES iekšzemes sakariem un groza Direktīvu 2002/22/EK un Regulu (ES) Nr. 531/2012 (OV L 310, 26.11.2015., 1. lpp.).

pamatnostādņu[2] pirmo redakciju. Darba grupas mērķis ir nodrošināt konsekvenci regulas piemērošanā visā Eiropā.

Regulas 9. pants aicina Komisiju pārskatīt regulas noteikumus par piekļuvi atvērtam internetam un sniegt ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei, "vajadzības gadījumā pievienojot atbilstīgus priekšlikumus šīs regulas grozīšanai".

Šajā ziņojumā novērtēta regulas īstenošana kopš tās stāšanās spēkā un, ņemot vērā arī tirgus un tehnoloģiju attīstību, pašreizējais stāvoklis Savienībā attiecībā uz piekļuvi atvērtam internetam salīdzināts ar situāciju pirms regulas piemērošanas.

Komisijas novērtējums rāda, ka regulas mērķi šodien ir tikpat svarīgi kā tad, kad tie pirmo reizi tika pieņemti, un netiek apstrīdēti: pastāv plaša vienprātība par to, ka patērētājiem un uzņēmumiem vajadzētu būt tiesībām piekļūt atvērtam internetam. Tas viņiem palīdz iegūt informāciju, sazināties, ieviest jauninājumus un konkurēt pasaules digitālajā ekonomikā, un tas kļūst par arvien svarīgāku līdzekli, lai iedzīvotāji varētu pilnībā piedalīties sabiedrības dzīvē.

Šā novērtējuma nolūkā Komisija ir apkopojusi atsauksmes no dažādām grupām par to, kā regula ir mainījusi vispārējo stāvokli attiecībā uz atvērtu internetu, izmantojot:

— pētījumu (SMART 2017/0011)[3], kurā analizēti visnesenākie valstu regulatīvo iestāžu lēmumi, tiesu prakse un atsauksmes no 28 dalībvalstīm un Norvēģijas, kā arī veikts ieinteresēto personu apsekojums un selektīvas intervijas,

— Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru iestādes (*BEREC*) 2018. gada sabiedrisko apspriešanu, pēc kuras beigām sniegts atzinums[4] par *BEREC* pamatnostādņu īstenošanu,

— regulārus sakarus ar ieinteresētajām personām visos līmeņos un

— mērķorientētu ieinteresēto personu darbsemināru, kas notika 2018. gada 5. decembrī.

2. SĀKOTNĒJĀ SITUĀCIJA

Pirms regulas stāšanās spēkā tiešie lietotāji sūdzējās, ka interneta pakalpojumu sniedzēji bloķē IP balss pārraides (*VoIP*) pakalpojumus[5].

Piemēram, vismaz 21 % fiksēto un vismaz 36 % mobilo platjoslas pakalpojumu lietotāju tehnisku vai līgumisku iemeslu dēļ bija ierobežotas iespējas sazināties internetā vienādranga tīklā (*P2P*), un vismaz 21 % platjoslas pakalpojumu lietotāju tehnisku vai

---

[2] *BEREC Guidelines on the Implementation by National Regulators of European Net Neutrality Rules* (BEREC *pamatnostādnes par to, kā valstu regulatori īsteno Eiropas tīkla neitralitātes noteikumus*).

[3] Komisijas pasūtītais pētījums par Telesakaru vienotā tirgus regulā paredzēto tīkla neitralitātes noteikumu īstenošanu (SMART 2017/0011) — *Bird & Bird* un *Ecorys*.

[4] *Opinion for the evaluation of the application of Regulation (EU) 2015/2120 and the BEREC Net Neutrality guidelines.*

[5] Piemēram, *Skype* vai *WhatsApp* balss zvani internetā.

līgumisku iemeslu dēļ skāra ar *VoIP* saistīti ierobežojumi[6]. Turklāt inovatīviem interneta pakalpojumu jaunuzņēmumiem radās juridiska nenoteiktība par to, ciktāl tie var izmantot internetu, lai piekļūtu savam tirgum.

Turklāt attiecībā uz dažu veidu patērētāju praksi tika piemēroti ierobežojumi vai bloķēti atsevišķi pakalpojumi, piemēram, attiecībā uz tālruņa kā modema izmantošanu, proti, viedtālruņa izmantošanu ar mērķi izveidot savienojumu ar vispārējo bezvadu tīklu un koplietot šo savienojumu ar citām ierīcēm, atverot *Wi-Fi* tīklāja punktu ar viedtālruni.

Papildus tam patērētāji arī sūdzējās, ka interneta pieslēguma līgumi nav pārredzami attiecībā uz datplūsmas ātrumu un pārvaldību.

3. ATĻAUTO PAKALPOJUMU TIRGUS ATTĪSTĪBA. REGULAS 3. PANTA 1. PUNKTA IETEKME

Regula attiecas uz līgumiskajiem nosacījumiem un komercpraksi, ko piemēro interneta piekļuves pakalpojumiem.

Bloķēto pakalpojumu jautājuma veiksmīga atrisināšana

Regulas 3. panta 3. punkts paredz piekļuves bloķēšanas aizliegumu un ierobežo datplūsmas pārvaldības pasākumus. Šis pienākums ir ļāvis patērētājiem piekļūt viņu izvēlētajām tīmekļa vietnēm un pakalpojumiem. Kopš regulas stāšanās spēkā brīvi attīstījušies jo īpaši ir *VoIP* pakalpojumi, un patērētāju organizācijas to atzinīgi novērtējušas kā nepārprotamu regulas panākumu.

Galiekārtu izvēles sekmīga ieviešana

Saskaņā ar 3. panta 1. punktu tiešajam lietotājam ir tiesības izvēlēties galiekārtas, ko tas vēlas izmantot. Tālruņa kā modema izmantošanas praksi tagad ir pieņēmuši visi ES interneta piekļuves pakalpojumu sniedzēji, ko patērētāju organizācijas uzskata par uzlabojumu.

4. PIEDĀVĀJUMU PAR DIFERENCĒTĀM CENĀM TIRGUS ATTĪSTĪBA — 3. PANTA 2. UN 3. PUNKTS

Regulas 3. panta 2. punktā ir noteikts, ka līgumiskie nosacījumi un komercprakse nedrīkst ierobežot tiešo lietotāju tiesības, kas noteiktas 3. panta 1. punktā.

Cenu diferenciācija: nulles likme

Juridiskais pamats un nulles likmes piedāvājumi

Piedāvājums tiek saukts par "nulles likmes piedāvājumu", ja interneta pakalpojumu sniedzējs datplūsmai, kas saistīta ar konkrētu lietojumprogrammu vai to kategoriju, piemēro nulles robežcenu (un patērētie dati netiek ierēķināti vispārējā datu maksimālajā apmērā). Interneta pakalpojumu sniedzēji lietotājam to bieži nodrošina bez papildu izmaksām.

---

[6] *A view of traffic management and other practices resulting in restrictions to the open Internet in Europe*, *BEREC* un Komisija, BoR (12) 30.

Lai gan termins "nulles likme" regulā nav iekļauts, līdztiesīgie likumdevēji šādus komercpiedāvājumus ir ņēmuši vērā. Konkrēti, 3. panta 2. punktā ir noteikts, ka "vienošanās starp interneta piekļuves pakalpojumu sniedzējiem un tiešajiem lietotājiem par interneta piekļuves pakalpojumu komerciāliem un tehniskiem nosacījumiem un raksturlielumiem, piemēram, cenu, datu apjomiem vai ātrumu, un jebkādas komercdarbības prakses, ko veic interneta piekļuves pakalpojumu sniedzēji, neierobežo 1. punktā noteikto tiešo lietotāju tiesību īstenošanu".

Nulles likmes piedāvājumu ietekme uz patērētājiem

Interešu grupām ir dažādi — bieži vien kontrastējoši — viedokļi par nulles likmes piedāvājumu ietekmi. Piemēram, patērētāju organizācijas[7] uzskata, ka nulles likmes piedāvājumu kopējā ietekme uz patērētāju ir negatīva un ka tie būtu jāaizliedz. Tās uzskata, ka šādi piedāvājumi kropļo konkurenci starp uzņēmumiem, kas piedāvā saturu vai lietojumprogrammas ar nulles likmi, un citiem uzņēmumiem, kas piedāvā līdzīgu saturu un lietojumprogrammas[8]. Savukārt interneta pakalpojumu sniedzēji uzskata, ka regula ļauj tiem piedāvāt dažādus piedāvājumus par atšķirīgām cenām un dod brīvību tiešajam lietotājam izvēlēties starp šiem piedāvājumiem.

Patērētājus ietekmē gan konkurences līmenis tirgū, gan izvēlēto lietojumprogrammu inkluzivitāte. Šādi piedāvājumi, visticamāk, patērētājiem ir izdevīgāki gadījumos, kad konkurences līmenis ir augsts interneta piekļuves tirgū vai satura un lietojumprogrammu tirgos un dati ir pieejami par salīdzinoši pieņemamu cenu (pat tad, ja ir paredzēta maksa)[9]. Turklāt, ja šie piedāvājumi ietver veselas lietojumprogrammu kategorijas (piemēram, visus mūzikas straumēšanas pakalpojumus), ir mazāk ticams, ka tie varētu kropļot satura tirgu nekā gadījumā, kad tie ietver ierobežotu lietojumprogrammu kopumu.

Regulatīvā prakse attiecībā uz nulles likmes piedāvājumiem

BEREC pamatnostādnēs ir definēti nulles likmes piedāvājumi un valstu regulatīvajām iestādēm ieteikts tos novērtēt katrā gadījumā atsevišķi. Pamatnostādnēs ir uzskaitīti vairāki faktori, kas jāņem vērā, apsverot konkrētos tirgus apstākļus dažādajās dalībvalstīs[10].

Pat ja zemāka/nulles cena tiek piemērota nevis visai lietojumprogrammu kategorijai, bet atsevišķām lietojumprogrammām, kuru datu patēriņš netiek ņemts vērā vispārējā datu maksimālajā apmērā, tas sniedz ekonomisku (nevis tehnisku) stimulu izmantot šīs lietojumprogrammas. Saskaņā ar *BEREC* pamatnostādnēm šāda veida nulles likmes piemērošana *ipso facto* nav aizliegta ar regulu[11].

---

7 Avots: ieinteresēto personu darbseminārs 2018. gada 5. decembrī.

8 Nīderlandē tiesa konstatēja, ka regulas 3. pantā nav paredzēts kategorisks cenu diskriminācijas aizliegums un ka nulles likmes piedāvājums mūzikas pakalpojumiem ir atļauts, — sk. Roterdamas rajona tiesas 2017. gada 20. aprīļa nolēmumu, ECLI:NL:RBROT:2017:2940. Pēc tiesas nolēmuma pilsonisko tiesību asociācija apstrīdēja atļauju, bet Roterdamas rajona tiesa šo sūdzību noraidīja. Sk. lietu *Bits of Freedom* pret *ACM*, ECLI:NL:RBROT:2019:414.

9 Šī ietekme 2017. gadā tika aplūkota Eiropas Komisijas pētījumā, kas veikts Konkurences ĢD vajadzībām.

10 *BEREC* pamatnostādnes (2016), 43.–48. punkts.

11 *BEREC* pamatnostādnes (2016), 42. punkts.

Tomēr atbilstoši 3. panta 3. punktam interneta pakalpojumu sniedzējiem, nodrošinot interneta piekļuves pakalpojumu, visa datplūsma internetā ir jāapstrādā vienlīdzīgi — bez diskriminācijas, ierobežojumiem vai traucējumiem. Tādējādi saskaņā ar tām pašām pamatnostādnēm nulles likmes piedāvājums, kas paredz, ka, līdzko ir sasniegta datu maksimālā robežvērtība, tiek bloķētas vai palēninātas visas lietojumprogrammas, izņemot tās, uz kurām attiecas nulles likmes piedāvājums, būtu pretrunā 3. panta 3. punkta pirmajai un trešajai daļai[12].

SMART pētījumā[13] konstatēts, ka valstu regulatīvo iestāžu lēmumi šajā sakarā bijuši konsekventi. Strādājot kopā *BEREC* darba grupā, tās ir nodrošinājušas konsekvenci lēmumos, kas piemērojami dažādajās dalībvalstīs. Dalībvalstu starpā vērojamas konsekventas īstenošanas tendences. Piemēram, nulles likmes piedāvājumi, kas piemērojami visām konkrētas kategorijas lietojumprogrammām un kas tiek bloķēti kopā ar citu lietotāja interneta datplūsmu, tiklīdz sasniegta vispārējā robežvērtība, un kas nerada citu diferenciāciju datplūsmā, parasti tika uzskatīti par likumīgiem. Regulatīvie iejaukšanās pasākumi tika vērsti uz tehnisko diferenciāciju un diezgan specifiskiem piedāvājumu nosacījumiem. Daži lēmumi ir precizējuši arī aspektus, kas saistīti ar viesabonēšanu.

Kā jau iepriekš minēts, *BEREC* plāno turpināt šo sadarbību ar Komisiju, lai pēc iespējas precizētu pamatnostādnes un sniegtu metodiku, kā soli pa solim novērtēt nulles likmes gadījumus.

Diferenciācija attiecībā uz kvalitāti

Regulas 3. panta 2. punktā arī noteikts, ka vienošanās starp interneta piekļuves pakalpojumu sniedzējiem un tiešajiem lietotājiem par raksturlielumiem (piemēram, cenu, datu apjomu vai ātrumu) nedrīkst ierobežot tiešo lietotāju spēju īstenot savas tiesības, kas noteiktas 1. punktā.

Tāpēc tiešajiem lietotājiem ir tiesības izvēlēties diferencētas cenas dažādiem pakalpojumu kvalitātes parametriem (piemēram, datu apjomam vai ātrumam), ja vien attiecībā uz kādu no tiem netiek ierobežotas 3. panta 1. punktā noteiktās tiesības.

Pakalpojuma kvalitāte var atšķirties atkarībā no izmantotajām galiekārtām, tīkla pārklājuma, satura un citiem objektīviem faktoriem. Piemēram, ja divi tiešie lietotāji ir abonējuši dažādas kvalitātes pakalpojumus, tiem var tikt nodrošināta atšķirīga pārraides veiktspēja. Tomēr principā tiek uzskatīts, ka attieksme pret abiem ir vienlīdzīga, ja datplūsmas pārvaldības pasākumi ir balstīti uz objektīviem tehniskiem apsvērumiem, kas dod labumu tīkla vispārējai kvalitātei un/vai efektivitātei. Līdz šim iegūtie pierādījumi kopumā neliecina, ka pakalpojumu ar atšķirīgu ātrumu, apjomu vai citiem raksturlielumiem pieejamība par dažādām cenām būtu kaitējusi patērētājiem vai viņu spējai īstenot savas tiesības, kas noteiktas 3. panta 1. punktā.

Tā kā 3. panta 2. punkts pieļauj komerclīgumus, to patērētāju aizsardzība, kuri ir iegādājušies pakalpojumus ar zemāku kvalitāti, parasti tiek nodrošināta ar regulas 4. pantā paredzētajiem pārredzamības pasākumiem, vispārējiem pasākumiem, kas paredzēti nolūkā aizsargāt tiešo lietotāju tiesības, kuras iekļautas Universālā pakalpojuma

12 *BEREC* pamatnostādnes (2016), 55. punkts.

13 Pētījums SMART 2017/0011.

direktīvas[14] IV nodaļā, un vispārējo patērētāju aizsardzības režīmu. Šajā posmā nešķiet, ka vajadzīgi papildu pasākumi, lai stiprinātu šo vispārējo aizsardzības režīmu.

BEREC cieši sadarbojas ar Komisiju, lai savās pamatnostādnēs precizētu šo jautājumu.

Lietotāja kontrolēta tīkla bloķēšana

Interneta pakalpojumu sniedzēji ierosināja[15] iespējamos nākotnes piedāvājumus, kuros paredzēts, ka savienotie objekti var pieslēgties tikai to ražotāja lietojumprogrammai un tiešais lietotājs var izvēlēties ierobežot savienojuma iespēju, atļaujot savienoties tikai ar savām ierīcēm. Tipisks piemērs varētu būt gadījums, kad persona iegādājas pretzagļu signalizāciju vai tīmekļkameru un nosaka, ka to ir atļauts konfigurēt tikai ar attiecīgo telpu iemītnieku ierīcēm. Šādā gadījumā interneta pakalpojumu sniedzējs īstenotu piekļuves ierobežojumus tīklā, bet pēc tiešā lietotāja pieprasījuma. Šajā gadījumā būtiska ir 3. panta 2. punktā tiešajam lietotājam sniegtā iespēja vienoties ar interneta pakalpojumu sniedzēju par tehniskajiem nosacījumiem. Šādā gadījumā 3. panta 3. punktā noteiktie pienākumi, kas attiecas uz operatora veiktu galapunktu bloķēšanu, neattiecas uz gadījumiem, kad tiešais lietotājs visā pilnībā kontrolē un punktu pa punktam nosaka, kas tiek vai netiek bloķēts (un pārējie interneta piekļuves pakalpojuma tehniskie vai komerciālie nosacījumi paliek nemainīgi neatkarīgi no viņa izvēles). Tomēr šāda prakse būtu rūpīgi jāpārrauga, lai nodrošinātu, ka interneta pakalpojumu sniedzējs šādu izvēli neuzspiež. Gluži pretēji, tai vajadzētu palikt tiešā lietotāja pastāvīgā kontrolē ar iespēju sākumā viegli pieteikties un vēlāk viegli atteikties[16].

5. TEHNOLOĢIJU ATTĪSTĪBA UN DATPLŪSMAS PĀRVALDĪBAS NOTEIKUMI 3. PANTA 3. PUNKTĀ

5G

Komisijas paziņojumā par Gigabitu sabiedrību[17], 5G rīcības plānā[18] un Eiropas Elektronisko sakaru kodeksā[19] ir noteikti vērienīgi mērķi 5G tīklu izveidei un sniegti risinājumi, kas ļautu attīstīties novatoriskiem pakalpojumiem. Pašlaik 5G tehnoloģijas elektronisko sakaru nozarē tiek standartizētas, un drīz tās nonāks tirgū.

5G dod iespēju pārveidot rūpniecību, nodrošinot bezvadu platjoslas pakalpojumus ar gigabitu ātrumu. 5G paredz ātrdarbīgus datu savienojumus, zemu latentumu un spēju izmantot visus pieejamos bezvadu resursus, no *Wi-Fi* līdz 4G, un apkalpot miljoniem savienotu ierīču vienlaikus (“lietu internets”). Tas arī paver iespēju padarīt tīkla organizāciju elastīgu, izmantojot programmatūras parametrus, kas ļauj ieviest inovatīvus uzņēmējdarbības modeļus dažādās nozarēs (piemēram, transporta, veselības aprūpes, ražošanas, loģistikas, enerģētikas, plašsaziņas līdzekļu un izklaides nozarē).

---

[14] Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīva 2002/22/EK par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem (OV L 108, 24.4.2002., 51.–77. lpp.).

[15] Avots: ieinteresēto personu darbseminārs, kas notika 2018. gada 5. decembrī.

[16] Saistītās pārdomas ir izklāstītas *BEREC* pamatnostādņu 17., 38. un 55. punktā.

[17] Konkurētspējīga digitālā vienotā tirgus savienojamība — COM(2016) 587.

[18] 5G Eiropai. Rīcības plāns — COM(2016) 588.

[19] Direktīva (ES) 2018/1972 — Eiropas Elektronisko sakaru kodekss.

Regula apzināti tika veidota kā uz principiem balstītu noteikumu kopums, lai to varētu piemērot jauno tehnoloģiju un pakalpojumu paredzamajai attīstībai ar nosacījumu, ka tie arvien atbilst atvērta interneta ekosistēmai. Tas ir atspoguļots 1. apsvērumā, kurā norādīts regulas divkāršais mērķis: "aizsargāt tiešos lietotājus un vienlaikus garantēt ilgstošu interneta ekosistēmas kā inovāciju virzītājspēka funkcionēšanu".

Tīkla daļu izmantošana

Tīkla daļu izmantošanas tehnoloģija darbojas, lai virtuāli atdalītu tīkla daļas. Tā paver jaunas iespējas dažādu pakalpojumu sniegšanas organizēšanai, ātri piešķirot resursus.

5G dod vairāk iespēju nodrošināt savienojamību, kas ir pielāgota piedāvātajam pakalpojumam. Dažiem pakalpojumiem ir nepieciešams liels un pastāvīgs datu ātrums (piemēram, paplašinātās realitātes pakalpojumam), bet citiem — dažādas funkcijas, piemēram, iespēja pieslēgt vairākas mazjaudas ierīces (piemēram, medicīniskus sensorus mājās).

5G arhitektūra ļautu īstenot dažādus saprātīgus datplūsmas pārvaldības pasākumus, kas datplūsmu optimizē atkarībā no satura, lietojumprogrammas vai pakalpojuma objektīvajiem raksturlielumiem, tādējādi uzlabojot sistēmas vispārējo veiktspēju un elastību.

Regulas 3. panta 3. punkta otrajā daļā paredzēts, ka pakalpojumu sniedzēji var īstenot saprātīgus datplūsmas pārvaldības pasākumus. Tomēr "šādi pasākumi nepārrauga konkrētu saturu un netiek veikti ilgāk, nekā nepieciešams". Atkarībā no izvēlēm, kas izdarītas, izvēršot 5G tīklus, nākotnē varētu rasties vajadzība precīzi novērtēt, kāds saturs ir "konkrēts" un kāds nav. Šajā posmā Komisijai nav zināms neviens konkrēts piemērs, kas liecinātu, ka šis noteikums kavē tīkla daļu izmantošanas tehnoloģijas ieviešanu. 5G tehnoloģijai attīstoties tirgū, Komisija turpinās uzmanīgi sekot šim jautājumam.

BEREC ir paziņojusi, ka tā atbalsta dialogu starp interešu grupām un valstu regulatīvajām iestādēm, ja interešu grupas nav pārliecinātas par to, vai kāds konkrēts 5G tehnoloģijas lietojums atbilst regulai. Komisija atbalsta šo ieinteresēto personu dialogu un atjaunināto pamatnostādņu sakarā cieši sadarbosies ar *BEREC*.

6. TEHNOLOĢIJU ATTĪSTĪBA UN SPECIALIZĒTIE PAKALPOJUMI — 3. PANTA 5. PUNKTS

Pakalpojumi, kas nav interneta piekļuves pakalpojumi

Regulas 3. panta 5. punktā ir paredzēta iespēja piedāvāt pakalpojumus, kas nav interneta piekļuves pakalpojumi (turpmāk "specializētie pakalpojumi"), kas ir optimizēti konkrētam saturam, lietojumprogrammām vai pakalpojumiem, vai to kombinācijai, ja šāda optimizācija ir nepieciešama, lai izpildītu konkrēta kvalitātes līmeņa prasības attiecībā uz saturu, lietojumprogrammām vai pakalpojumiem.

Tajā ir noteikts, ka interneta pakalpojumu sniedzēji var piedāvāt vai sekmēt šādus pakalpojumus tikai tad, ja tīkla jauda ir pietiekama, lai sniegtu tos papildus jebkādiem interneta piekļuves pakalpojumiem, nesamazinot to kvalitāti.

Kopš regulas stāšanās spēkā nav bijis daudz jautājumu par 3. panta 5. punkta piemērošanu, jo uzsākti ir tikai nedaudzi jauni specializētu pakalpojumu veidi.

Saskaņā ar apsekojumu[20] daudzi interneta pakalpojumu sniedzēji jau kādu laiku piedāvā vienus un tos pašus specializētos pakalpojumus — tie galvenokārt ir pārvaldīti balss zvani (IP balss pārraide — *VoIP*) un televīzija internetā (IPTV).

Nozare gaida jaunu specializētu pakalpojumu parādīšanos, ko veicinās 5G tīkli. Komerciāli 5G pakalpojumi vēl nav pieejami, un ieinteresētās personas ir paudušas, ka nav skaidrības par to, kā valstu regulatīvās iestādes turpmāk interpretēs 3. panta 5. punktu. Atbilstoši 3. panta 5. punktā paredzētajam nosacījumam specializētos pakalpojumus var piedāvāt "tikai tad, ja ir pietiekama tīkla jauda, lai tos nodrošinātu papildus jebkuriem nodrošinātajiem interneta piekļuves pakalpojumiem", un "šādi pakalpojumi nav izmantojami vai netiek piedāvāti kā aizstājējs interneta piekļuves pakalpojumiem, un tie nekaitē tiešajiem lietotājiem paredzēto interneta piekļuves pakalpojumu pieejamībai vai vispārējai kvalitātei".

Lai gan interneta pakalpojumu sniedzēji atbalsta regulas pamatprincipu, tie, tāpat kā daži satura nodrošinātāji, ir nobažījušies par to, ka pašreizējās *BEREC* pamatnostādnes savos piemēros nesniedz pietiekami elastīgus risinājumus, kā šos nosacījumus izpildīt, liekot tiem rezervēt resursus īpaši šiem jaunajiem pakalpojumiem un zaudēt ieguvumus, ko sniedz dinamiska jaudas piešķiršana. Tie arī norāda, ka jebkurš specializēts pakalpojums, kas atbilst 3. panta 5. punkta nosacījumiem, būtu jāatļauj, neparedzot vajadzību pirms tā sākšanas saņemt atļauju. Pakalpojumu sniedzēji uzsver, ka vēlas izvairīties no situācijas, kad *ex post* novērtējuma iespējamās sarežģītības dēļ pirms jebkāda pakalpojuma izstrādes vai uzsākšanas praksē tiem jāsaņem īpaša atļauja. Viņi arī ir uzsvēruši, ka pamatnostādnēs sniegtais piemērs par darbības rādītāju mērīšanu, ko īsteno, testējot interneta piekļuves pakalpojumu, kamēr visi specializētie pakalpojumi ir izslēgti, praksē ir grūti realizējams, jo dažu vertikālo pakalpojumu izpilde to īpašā veida dēļ nav atliekama.

Patērētāju un pilsoniskās sabiedrības organizācijas un satura nodrošinātāji uzskata, ka gan regula, gan pamatnostādnes ir pietiekami elastīgas, lai pielāgotos 5G pakalpojumiem.

Domājot par nākamās paaudzes specializētajiem pakalpojumiem, var rasties jautājumi par 3. panta 5. punkta piemērošanu. Varētu būt nepieciešams sīkāk precizēt, kad pakalpojumu optimizāciju var uzskatīt par nepieciešamu tehnisku vai komerciālu apsvērumu dēļ, kad "ir pietiekama tīkla jauda" un kad specializētie pakalpojumi "kaitē (..) interneta piekļuves pakalpojumu pieejamībai vai vispārējai kvalitātei". Šādi precizējumi var būt vajadzīgi, lai nodrošinātu tiešo lietotāju aizsardzību un interneta ekosistēmas kā inovāciju virzītājspēka nepārtrauktu funkcionēšanu.

BEREC ir paziņojusi[21], ka apsvērs iespēju sniegt papildu precizējumus pamatnostādnēs par to, kā katrā atsevišķā gadījumā novērtēt, vai pakalpojums, kas nav interneta piekļuves pakalpojums, atbilst 3. panta 5. punktā izklāstītajiem nosacījumiem. Saistībā ar šo pamatnostādņu atjaunināšanu Komisija cieši sadarbosies ar *BEREC*.

Tīkla darbības rādītāju mērīšana

Tīkla daļu izmantošanas un specializēto pakalpojumu augošā izplatība rada jautājumus, kā tiešajiem lietotājiem nodrošināt elastību, lai viņi gūtu labumu no dinamiskas resursu

[20] Pētījums SMART 2017/0011.

[21] Citēts *BEREC* atzinums.

piešķiršanas, vienlaikus ievērojot 3. panta 5. punkta pienākumu neļaut specializētiem pakalpojumiem kaitēt vispārējo interneta piekļuves pakalpojumu kvalitātei.

Tīkla darbības rādītāju mērīšana ir sarežģīts uzdevums, jo tas ir atkarīgs no vairākiem faktoriem, piemēram, no citiem tiešajiem lietotājiem, kas izmanto tīklu, vai no attāluma starp mobilo tālruni un bāzes stacijas antenu, un darbības rādītāju salīdzināšanai laikā ir vajadzīga statistikas analīze.

Interneta pakalpojumu sniedzēji uzstāj, ka, interpretējot mērījumus, ir svarīgi atspoguļot daudzos tīkla darbības rādītāju ietekmētājus. Patērētāju un pilsonisko tiesību organizācijas atzīst šā uzdevuma sarežģītību, bet uzstāj, ka ir jāpārbauda kvantitatīvā informācija.

BEREC veic darbu ar mērķi atjaunināt pamatnostādnes šajā jomā[22] un ir sākusi iepirkuma procedūru, lai izstrādātu attiecīgo programmatūras rīku.

7. LĪGUMISKĀ PĀRREDZAMĪBA, REGULATĪVĀ PĀRRAUDZĪBA UN PROCEDŪRAS

Pārredzamības pienākumi, kas minēti 4. pantā

Regulas 4. panta 1. punkts ir veicinājis pārredzamību attiecībā uz nosacījumiem, kas iekļauti līgumā par interneta piekļuves pakalpojumu nodrošināšanu tiešajiem lietotājiem, un šķiet, ka tas ir ar labiem rezultātiem ietekmējis informāciju, ko interneta pakalpojumu sniedzēji publicē savās tīmekļa vietnēs. Patērētāju organizācijas saņēmušas daudz mazāk sūdzību par interneta piekļuves pakalpojumu kvalitāti nekā pirms regulas piemērošanas.

Eiropas Elektronisko sakaru kodekss[23], ko piemēros no 2020. gada decembra, papildinās šo noteikumu, vēl vairāk saskaņojot pārredzamības noteikumus ar brīvu un neatkarīgu salīdzināšanas rīku.

Uzraudzība un izpilde — 5. pants

Sākotnējā situācija — situācija līdz 2016. gada 31. decembrim

Dažās dalībvalstīs bija spēkā tiesību akti par piekļuvi atvērtam internetam vai informācijas pārredzamību, un dažās bija ieviesti pašregulējuma vai kopregulējuma pasākumi. Šīm dalībvalstīm bija iespēja līdz 2016. gada 31. decembrim paturēt šādus valsts pasākumus, un tādā gadījumā tām bija pienākums šos pasākumus paziņot Komisijai līdz 2016. gada 30. aprīlim. Turpmāk norādītie dati ilustrē šo situāciju:

[22] Citēts *BEREC* atzinums.

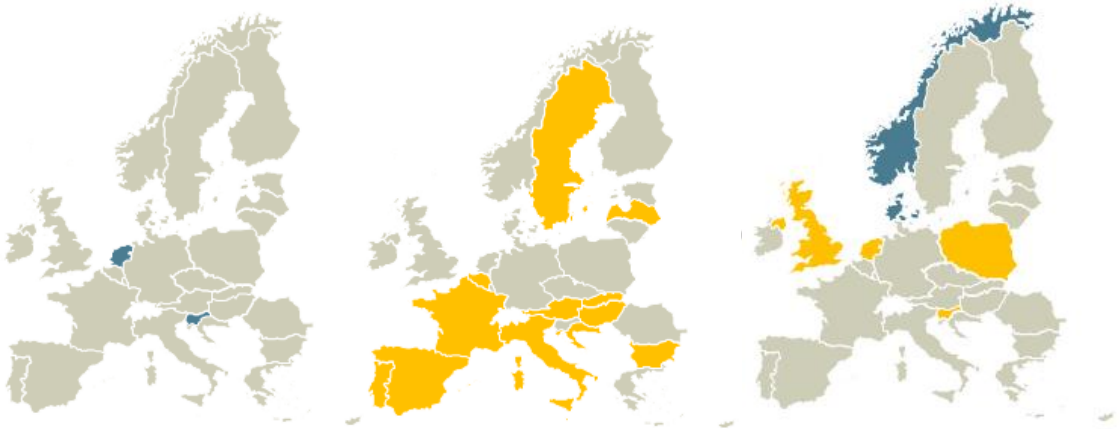
[23] Direktīva (ES) 2018/1972, 103. pants.

1., 2. un 3. karte[24]**:**

1. karte: jau esoši tiesību akti par piekļuvi atvērtam internetam (bloķēšanas, ierobežošanas un nulles likmes piedāvājumu aizliegums);

2. karte: jau esoši tiesību akti par pārredzamību;

3. karte: jau esošs pašregulējums (dzeltenā krāsā) **un kopregulējums** (zilā krāsā).

1. karte **2. karte** **3. karte**

Regulas īstenošana pēc 2016. gada decembra

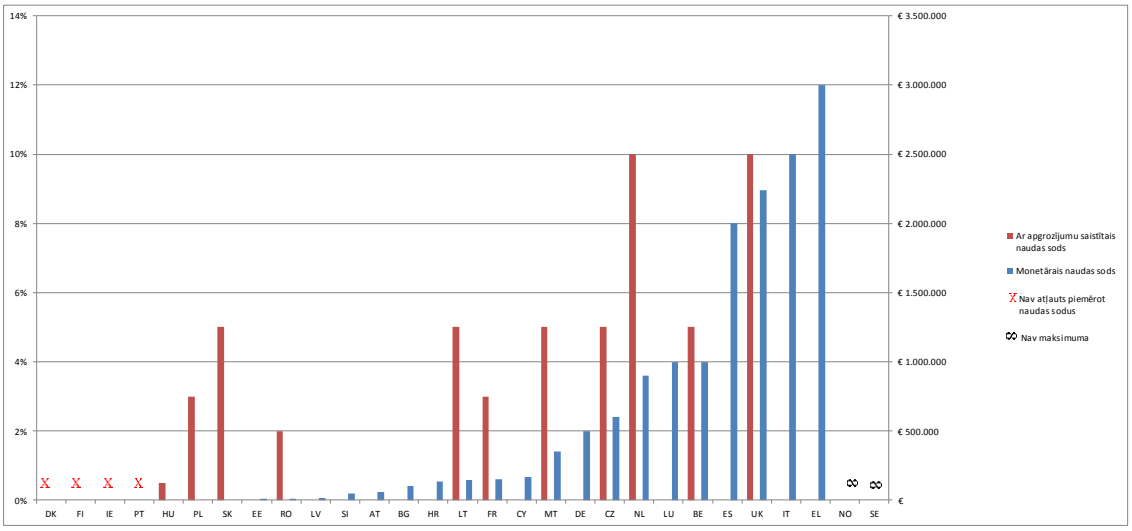
Regulas uzraudzība un izpilde vēl ir salīdzinoši nesens process, kas vēl tiek īstenots. Pašlaik atsevišķas valstu regulatīvās iestādes pēta vairākus konkrētus jautājumus. Tomēr īstenošana visā Savienībā ir bijusi konsekventa. Radušās problēmas galvenokārt bija saistītas ar pārredzamības (līguma informācija), nulles likmes un datplūsmas pārvaldības pasākumiem. Valstu regulatīvās iestādes tās risina koordinēti. *BEREC* paspārnē tās izveidoja darba grupu, lai apmainītos ar praksi un censtos saglabāt konsekvenci regulas piemērošanā. Šis koordinācijas process ļāva dalībvalstu lēmumu pieņemšanai lielā mērā tuvināties.

Sankcijas — 6. pants

[24] Dati no pētījuma SMART 2017/0011.

Sankcijas dalībvalstīs ievērojami atšķiras. Piemēram, dažās dalībvalstīs sankcijas ir saistītas ar uzņēmuma apgrozījumu, bet citās ir fiksēta maksimālā summa, vēl citās ir abu variantu apvienojums. Par līdzīgiem, piemēram, 3. panta, pārkāpumiem fiksētās maksimālās summas ir robežās no aptuveni 15 000 EUR līdz 3 miljoniem EUR un ar apgrozījumu saistīto maksimālo naudas sodu apjoms ir no 0,5 % līdz 10 %. Arī sankciju veids (naudas sodi un/vai periodiskie soda maksājumi ar iespēju piemērot citas sankcijas, piemēram, darbību apturēšanu, vai bez šādas iespējas) dažādās dalībvalstīs atšķiras.

1. attēls. Pārskats par maksimālajiem naudas sodiem (ar apgrozījumu saistītie un monetārie)[25]

Līdz šim ir piemēroti tikai daži naudas sodi, un tie visi bija krietni zem piemērojamā maksimuma.

Tā kā efektīvas, preventīvas un samērīgas sankcijas ir būtiskas regulas pareizai īstenošanai, Komisija pārrauga šā noteikuma īstenošanu dalībvalstīs.

25 Pētījums SMART 2017/0011.

8. SECINĀJUMS

Tiešie lietotāji un satura un lietojumprogrammu nodrošinātāji pauž lielu gandarījumu par šodienas situāciju salīdzinājumā ar situāciju 2015. gadā, pirms regula tika piemērota. Arī interneta pakalpojumu sniedzēji atbalsta atvērta interneta principus un neuzskata, ka šie principi ir jāgroza.

Viens no regulas mērķiem bija atbalstīt internetu kā inovāciju virzītājspēku. Mūsdienās digitālie uzņēmumi nepārprotami ir uzplaukuši, kā to apliecina jaunuzņēmumu klasteri ļoti dinamiskās darbības vietās visā Eiropā. Šie jaunuzņēmumi radušies daļēji tāpēc, ka tiem ir viegli piekļūt saviem klientiem, un to veicina šī regula. Turklāt šķiet, ka regula neietekmē interneta piekļuves pakalpojumu sniedzēju veiktos ieguldījumus. Visi tirgus dalībnieki augstu vērtē tās radīto juridisko noteiktību, jo prognozējamiem noteikumiem ir būtiska nozīme lēmumu pieņemšanā par ieguldījumiem.

Novērtējot pirmos divarpus īstenošanas gadus, Komisija secina, ka regulas principi, ņemot vērā tirgus attīstību, ir piemēroti un ka tie ar labiem rezultātiem aizsargā tiešos lietotājus un veicina internetu kā inovāciju virzītājspēku.

Informācija par to, kā regula tiek piemērota, joprojām ir ierobežota, jo tā tikusi piemērota samērā neilgu laiku. Ilgāks regulatīvās stabilitātes periods regulatoriem, ieinteresētajām personām un tiešajiem lietotājiem ļaus labāk iepazīties ar tās piemērošanu. Šāda stabilitāte ES tiek nodrošināta, izmantojot tieši piemērojamus, uz principiem balstītus tiesību aktus, kurus atbalsta visas attiecīgās ieinteresēto personu aprindas un kuru pamatā ir elastīgi mehānismi, kas nodrošina konsekventu lēmumu pieņemšanu valsts līmenī.

Tāpēc Komisija secina, ka šajā posmā nebūtu lietderīgi ierosināt regulas grozījumus. Regula turpinās aizsargāt Eiropas interneta lietotājus un ļaus viņiem turpināt gūt labumu no piekļuves informācijai, saturam, lietojumprogrammām un pakalpojumiem pēc savas izvēles.

Komisija turpinās pārraudzīt tirgus attīstību, ņemot vērā tehnoloģiju un pakalpojumu attīstību.

Jo īpaši tā cieši sadarbosies ar *BEREC*, kura īsteno koordinācijas procesu, kā rezultātā dalībvalstis ir sekmīgi tuvinājušas savu lēmumu pieņemšanu. *BEREC* plāno turpināt šo sadarbību nākotnē. Interešu grupas ir izteikušas piezīmes par *BEREC* īstenošanas pamatnostādnēm un aicinājušas tās pielāgot tirgus un tehnoloģiju attīstībai. *BEREC* ir sākusi pamatnostādņu atjaunināšanas darbu un plāno to pabeigt 2019. gadā "ciešā sadarbībā ar Komisiju", kā paredzēts 5. panta 3. punktā, un tas būtu jāturpina arī nākotnē, lai nodrošinātu, ka pamatnostādnes atbilstīgā veidā atspoguļo tirgus attīstību.